opusdei.org

«La llibertat d'estimar»

El llibre «La llibertat d'estimar» és "una aproximació personal" sobre la figura de Guadalupe Ortiz de Landázuri (1916-1975), tal com diu la seva autora, Cristina Abad. N'oferim els dos primers capítols.

12/03/2019

«La llibertat d'estimar»

per Cristina Abad Cadenas

Editat per Ediciones Palabra en castellà (en format paper i eBook) i en català (en format eBook). Disponible a través de la pàgina web de l'editorial i a les plataformes de llibres electrònics d'Apple, Amazon i Google.

PRÒLEG

La Guadalupe Ortiz de Landázuri no és una desconeguda per a mi. Havia llegit la seva biografia i escoltat algunes persones properes explicar esdeveniments de la seva vida. M'havien cridat l'atenció la seva intel·ligència, les seves qualitats humanes, però he de confessar que el pòsit que m'havia deixat era el d'una dona excepcional, però una mica inabastable.

Quan a la primavera del 2017 vaig tenir notícia de la promulgació per

part de l'Església del decret de les seves virtuts heroiques vaig pensar, moguda per interès periodístic, que seria la primera dona de l'Opus Dei beatificada. Això era una novetat que mereixia la meva atenció. Després vaig reparar en l'afany del Papa Francesc i dels seus antecessors per presentar exemples de vida cristiana propers i assequibles. I això xocava amb aquella impressió meva. Potser valia la pena revisar-la, descobrir de primera mà com era la Guadalupe.

Així que vaig endinsar-me directament a les fonts de l'arxiu històric, el primer que em va sorprendre va ser la seva normalitat. Uns altres que la coneguin més a fons podran destacar la seva humilitat, la seva fortalesa i la seva alegria. Però a mi va ser això el que em va captivar: la normalitat, malgrat el vell adagi periodístic «no és notícia que un gos mossegui un home, sinó que un home mossegui un gos».

Esperava que aquella correspondència i diaris estiguessin plens de fórmules de cortesia, girs d'època, i em vaig trobar amb una forma d'expressió planera i natural. Em va fer la sensació que les seves cartes podien haver estat escrites avui mateix, enviades per correu electrònic o per WhatsApp. Eren àgils i directes, plenes de preguntes; de detalls menuts, familiars, carregats d'afecte... i de sentit de l'humor. Eren plenes de vida.

Així que reconstruïa els retalls d'aquestes missives a la seva mare i germans, a sant Josepmaria Escrivà, a l'Encarnita Ortega, a les dones que havien anat a començar el treball apostòlic de l'Opus Dei als Estats Units, Mèxic, etc.; quan llegia les notes dels seus diaris i altres reflexions, conversant amb algunes de les persones que la van conèixer i tornant sobre els fets de la seva vida, vaig anar descobrint facetes que em

donaven una visió més rica i atractiva de la seva persona.

A poc a poc, vaig desenvolupar la convicció que no només les cartes podien ser enteses en l'època present, sinó tota la seva vida. La Guadalupe era d'ahir, però també d'avui i, fins i tot, de demà. Com a dona del segle XXI, em resultava normal confiar-li les perplexitats del món contemporani sobre el treball i la família, els sostres de vidre, la sensibilitat social i la dimensió de servei.

Al nucli de la seva personalitat brillaven ensems dos components aparentment irreconciliables per a la nostra mentalitat contemporània: el sentit del deure, del compromís, d'allò que en consciència cal fer per Déu i pels altres; i la llibertat per viure la vida amb passió, plenitud, novetat i esperit pioner. I em vaig proposar desentranyar la fórmula.

Aquest petit llibre no és més que una aproximació personal a la Guadalupe Ortiz de Landázuri des d'aquest compost que irradia llum i energia a la seva vida i als qui s'acostin a ella i que he titulat «La llibertat d'estimar».

INTRODUCCIÓ

Poc abans que s'escrivissin aquestes pàgines, el Papa Francesc va publicar l'exhortació apostòlica Gaudete et exsultate, un document magisterial que anima els catòlics a reflexionar sobre la crida a la santedat en el món actual. Afirma que «els sants que ja han arribat a la presència de Déu mantenen amb nosaltres lliga d'amor i comunió. (...) Podem dir que estem envoltats, guiats i conduïts pels amics de Déu»[1].

Aquesta expressió, «amics de Déu», remet al text de sant Joan 15, 13-15, en què Jesús confia als seus deixebles: Ningú no té un amor més

gran que el qui dóna la vida pels seus amics. Vosaltres sou els meus amics si feu el que jo us mano. Ja no us dic servents, perquè el servent no sap què fa el seu amo. A vosaltres us he dit amics, perquè us he fet conèixer tot allò que he sentit del meu Pare. I més endavant, en el verset 17, resol: Això us mano: que us estimeu els uns als altres.

El passat 8 de juny, el Papa va autoritzar la Congregació per a les Causes dels Sants a promulgar, entre d'altres, el decret d'un miracle atribuït a la intercessió de la Guadalupe Ortiz de Landázuri, una dona madrilenya, laica i química de professió en procés de canonització.

Perquè qualsevol catòlic, després de la seva mort, sigui declarat beat i pugui rebre culte públic, cal, a més de provar el seu amor a Déu i als altres, manifestat en el desplegament de nombroses virtuts humanes i

sobrenaturals (fe, esperança, caritat, prudència, justícia, fortalesa, temprança, humilitat, fidelitat, generositat, i un llarg etcètera), que el Senyor faci un miracle per la seva mediació que sigui estudiat i reconegut per un equip d'especialistes de l'Església.

La curació inexplicable, des del punt de vista mèdic, d'un carcinoma basocel·lular, aparegut en un lloc molt delicat, a prop dels ulls, en un malalt que va acudir a la intercessió de la ¬Guadalupe, és senyal de Déu, que vol que la seva vida serveixi de testimoniatge per al nostre temps. «Cada sant —diu el Papa en la seva exhortació— és un missatge que l'Esperit Sant pren de la riquesa de Jesucrist i el regala al seu poble»[2].

1. TOTS SANTS

El 2 d'octubre del 1928, Josepmaria Escrivà[3], un jove sacerdot de vint-i-sis anys, va rebre a Madrid la

il·luminació de Déu sobre la crida universal a la santedat, que recordava que tothom pot trobar-se i identificar-se amb Crist enmig de les circumstàncies més ordinàries: el treball, la família, el carrer... Un missatge vell com l'Evangeli —sigueu sants com el vostre Pare Celestial és sant (Mt 5, 48), havia dit Jesús a aquells pescadors que el seguien—, però nou per l'oblit de segles en què viure la vida cristiana en plenitud semblava una cosa únicament a l'abast per als que s'apartaven del món.

Aquella visió inicial, a poc a poc, va anar prenent forma: l'Opus Dei, amb el seu camí particular[4]. La labor apostòlica amb dones començaria un any i mig després: el 14 de febrer del 1930. La crida que Déu havia dirigit a sant Josepmaria era també per a elles, que, amb la seva presència i actuació, la farien universal i més efectiva. Avui, que ja han

transcorregut més de cinquanta anys des del Concili Vaticà II, la crida de Déu a ser sants constitueix un patrimoni de tots els catòlics i una inspiració per a tots els homes.

«Dins de les formes variades, vull destacar que el "geni femení" també es manifesta en estils femenins de santedat, indispensables per reflectir la santedat de Déu en aquest món», diu el Papa Francesc a Gaudete et exsultate. «Precisament, fins i tot en èpoques en què les dones van ser més relegades, l'Esperit Sant va suscitar santes que van fascinar i provocar nous dinamismes espirituals i importants reformes en l'Església»[5].

La Guadalupe va ser una dona en aquesta línia; amb el seu treball i la seva dedicació als altres, en les diverses etapes de la seva vida, va ajudar a descobrir l'alegria de viure la filiació divina a moltes altres

dones i famílies amb especial necessitat d'educació i desenvolupament.

En temps de conciliació entre la vida professional i familiar, d'urgències i exigències múltiples, de grans oportunitats per a la dona, la seva vida es presenta com una inspiració per trobar el propi camí, un exemple de «santedat a la porta del costat»[6] per a tots els cristians, en particular per als laics, els estudiants, els professionals —professors, científics, mestresses de casa—, etc.

2. DONA I QUÍMICA

No sabem detalladament què va ser el que sant Josepmaria «va veure» que Déu volia de les dones aquell 14 de febrer del 1930, però, essencialment, que estaven cridades a pertànyer a l'Opus Dei amb vocació divina i amb la missió de fer divins els camins de la terra, en totes les

professions i circumstàncies de la vida.

Des de la distància en el temps, la situació no semblava ser la més favorable a aquesta corresponsabilitat sobre el món. Per posar algun exemple, quan la Guadalupe va néixer al Madrid del 1916, tot just feia sis anys que a Espanya s'havia permès l'accés oficial de les dones a l'educació superior i, fins al 1933, no van exercir, per primera vegada, el seu dret a vot.

Però centrem-nos en la Guadalupe. El 12 de desembre del 1916, festa de Nostra Senyora de Guadalupe, va néixer la tercera filla del matrimoni format pel Manuel Ortiz de Landázuri i l'Eulogia Fernández de Heredia, que va rebre el nom de la patrona d'Amèrica Llatina en el seu bateig, que es va celebrar a l'església de Sant Ildefons de Madrid. Al

davant tenia dos germans, el Manuel i l'Eduardo. I un tercer, el Francisco, que va morir als catorze mesos, amb gran dolor dels seus pares, poc abans que vingués al món la Guadalupe. De tal manera que era l'única nena de la família i va créixer feliç amb els seus germans.

Quines gràcies i talents tenia la Guadalupe? En primer lloc, les procedents de l'herència familiar, una mica atípica. La seva mare, l'Eulogia, era forta, generosa, discreta, austera, decidida, dedicada a la seva família, tot i que poc destra en les tasques de la llar, que feia amb la seva millor voluntat. El seu pare, el Manuel —contràriament als usos del seu temps, i més tractant-se d'un militar de professió—, tenia cura dels fills: canviava bolquers, els donava menjar, jugava amb ells, servia els plats durant els àpats perquè la seva dona descansés, etc. Ambdós van

saber educar els seus fills en un clima de llibertat.

Quan van traslladar la família a Tetuan, que aleshores era la capital del protectorat espanyol del Marroc, la Guadalupe va començar el batxillerat al col·legi de Nostra Senyora del Pilar, dels Marianistes. Era l'única noia de la seva classe, però ben aviat es va guanyar el respecte i l'admiració dels seus companys. No només per les seves notes —va treure excel·lent en totes les assignatures, i matrícules en l'últim curs—, sinó per la seva valentia a l'hora de fer apostes arriscades i perilloses. A dotze anys, va patir unes febres reumàtiques que va saber portar amb enteresa i que li van deixar unes seqüeles que li passarien factura anys a venir.

De tornada a Madrid, on el seu pare va ser destinat al Ministeri de l'Exèrcit i ascendit a tinent coronel,

va acabar el batxillerat a l'institut Miguel de Cervantes i es va matricular a la carrera de Ciències Químiques a la Universitat Central. Era l'any 1933 i la Guadalupe tenia disset anys. En el primer curs només hi havia cinc noies de seixanta alumnes matriculats.

Si ja eren poques les dones que acabaven el batxillerat, menys encara les que accedien a la Universitat, i eren comptades les que triaven una carrera de ciències. Abans de la Guerra Civil, la xifra d'universitàries era del 8,8%, preferentment de Filosofia i Lletres i Farmàcia[7]. La Guadalupe, amb la meitat de les assignatures qualificades amb excel·lent, era una de les millors alumnes de la seva promoció. Li agradava la seva carrera i li entusiasmaven la investigació i la docència.

A vint anys, i en ple equador de la seva carrera, va començar a sortir amb el Carlos, un company de Químiques d'origen català. Però no tenia especial pressa per casar-se i, a més, el xicot era molt perfeccionista. Deia a les seves amigues: «Tan perfecte, tan perfecte, és massa!»[8].

Introducció

[1] Papa Francesc,*Gaudete et Exsultate: Exhortació apostòlica sobre la crida a la santedat en el món actual (p. 4), 2018.*

[2] Papa Francesc,*Gaudete et Exsultate: Exhortació apostòlica sobre la crida a la santedat en el món actual (p. 21), 2018.*

Capítol 1

[3] Fundador de l'Opus Dei, canonitzat per Joan Pau II el 6 d'octubre del 2002.

[4] Des del 1982, l'Opus Dei és una prelatura personal, és a dir, una part de l'Església catòlica formada per determinats fidels i estructurada de manera jeràrquica, amb un prelat, que és el seu cap, i amb sacerdots i diaques que collaboren amb ell. Les prelatures tenen encomanada la realització de peculiars activitats pastorals.

[5]; Papa Francesc,*Gaudete et Exsultate: Exhortació apostòlica sobre la crida a la santedat en el món actual (p. 12), 2018.*

[6] Papa Francesc,*Gaudete et Exsultate: Exhortació apostòlica sobre la crida a la santedat en el món actual (p. 7), 2018.*

Capítol 2

[7] Montero, Mercedes,*Los comienzos de la labor del Opus Dei con universitarias: la Residencia Zurbarán de Madrid (1947-1950)* (p. 19-20),*Studia et Documenta* (núm. 4), Itàlia 2010.

[8] Eguíbar, Mercedes, *Guadalupe Ortiz de Landázuri. Trabajo, amistad y buen humor* (p. 35), Ediciones Palabra, Madrid 2001.

pdf | document generat automàticament des de https://dev.opusdei.org/ca-es/article/la-llibertat-d-estimar-guadalupe-ortiz-de-landazuri/ (07/08/2025)